

19.6.2002

Maaningan vanhustentalon tulipalon tutkintalautakunnan lehdistötiedote

VAIN SPRINKLAUS OLISI VARMASTI PELASTANUT MAANINGAN VANHUSTEN PALVELUTALO VILJAMIN TULIPALON KAIKKI UHRIT

Maaningalla 4.12.1999 sattunut vanhusten palvelutalo Viljamin tulipalo vaati viisi kuolonuhria. Maaningan paloa seuranneiden kolmen kuukauden aikana Suomessa sattui 17 muuta paloa vanhusten palvelutaloissa ja vastaavissa. Niissä kuoli kolme ihmistä. Tälle palojen kasaumalle ei ole löytynyt loogista selitystä.

Maaningan palon tutkintalautakunta on tutkinut kaikki 18 paloa. Tutkinnassa todettiin vanhusväestön asumisen paloturvallisuuden olevan selvästi heikompi kuin koko väestön keskimäärin. Ikä sinänsä ei ole ongelma, mutta ikääntymiseen liittyy yleensä enemmän tai myöhemmin erilaista toimintakyvyn alenemista. Paloturvallisuuden kannalta ongelmallisimpia ovat liikuntakyvyn, havaintokyvyn ja ymmärryskyvyn aleneminen. Tämän seurauksena asukkaat tai potilaat eivät pysty huolehtimaan tulipalotilanteessa omasta turvallisuudestaan, esimerkiksi poistumaan omatoimisesti turvaan. Toimintakyvyn alenemista ei ole otettu huomioon vanhuksille tarkoitettujen rakennusten ja niissä harjoitettavan toiminnan paloturvallisuusvaatimuksia asetettaessa. Tämä järjestelmällinen virhe on keskeisin syy vanhusväestön muita selvästi huonompaan paloturvallisuuteen.

Tutkintaselostuksen suositukset kohdistuvat pääosin mainitun järjestelmällisen virheen korjaamiseen. Tutkintalautakunta esittää yksilöllisen poistumisaikalaskelman ja siihen perustuvan turvallisuusanalyysin laatimista aina, kun suunnitellaan uusia tai korjataan vanhoja rakennuksia toimintakyvyltään alentuneiden henkilöiden asuintiloiksi. Turvallisuusanalyysin perusteella määritetään rakennukselle riittävä palosuojaustaso. Tampereella noin kaksi vuotta käytössä olleen turvallisuusanalyysikokeilun kokemusten perusteella päädytään hyvin usein kohteen varustamiseen automaattisella sammutuslaitteistolla (sprinklerilaitteistolla). Tampereen seudulla ja muualla Suomessa on jo suojattu tai päätetty suojata noin 20 vanhusten palvelutaloa, dementiaa ja vastaavia sprinklerilaitteistolla.

Ihmishenkien pelastamisen ensisijaisuuden ja käytettävissä olleiden voimavarojen rajallisuuden vuoksi Maaningan palvelutalo Viljamin tehokkaaseen sammuttamiseen päästiin vasta noin 1 tunnin 45 minuutin kuluttua palon syttymisestä. Tapahtumien analysoinnissa on tultu siihen tulokseen, että mikään yksittäinen toimenpide pelastustoiminnassa ei olisi muuttanut tilanteen kehitystä niin merkittävästi, että kaikki tulipalossa menehtyneet uhrut olisi voitu pelastaa. Vain sprinklaamalla koko rakennus menehtymisiltä olisi voitu varmasti välttää.

Tulipalo asunnossa saattaa kehittyä yleissyttymisen asteelle jo kolmessa tai neljässä minuutissa. Jotta henkilökunnan olisi mahdollista pelastaa asukkaat syttyneestä huoneesta, palvelutalojen ja vanhainkotien henkilöstömitoituksessa on lähdettävä siitä, että automaattinen paloilmoitus voi aina välittää paloilmoituksen henkilöille, jotka pystyvät pelastamaan asukkaat ulos asunnosta 2 - 3 minuutissa viestin saamisesta. Palovaroitimet eivät riitä, kuten useiden palojen tutkintaselostuksista käy ilmi. Jos tähän tavoitteeseen ei päästä, sprinklaus on tarpeen.

Sprinklaukset ovat tulleet maksamaan viime aikoina toteutetuissa kohteissa 25 - 35 €/m², jota ei voida pitää kalliina. Asuntoa kohti kustannus on ollut 1500 - 2500 € asunnon koosta ja rakennuksen tyypistä riippuen. Hoitolaitostyyppisissä rakennuksissa kustannus on ollut noin 1000 €/potilaspaikka. Todettakoon, että myös Norjan viranomaiset ovat päätyneet Harstadissa olleessa asumis- ja palvelukeskuksessa 18.3.2001 sattuneen, kolmen ihmisen hengen vaatineen tulipalon jälkeen siihen, että vain sprinklaus olisi pelastanut näiden ihmisten hengen.

Myös jo käytössä olevien, vanhusten ja vastaavien asumiseen tarkoitettujen rakennusten osalta suositellaan vastaavan turvallisuusanalyysin laatimista turvallisuussuunnittelun yhteydessä myös näihin kohteisiin. Turvallisuusanalyysin tulosten perusteella parannetaan tarvittaessa näiden kohteiden turvallisuustaso riittävälle tasolle. Myös käytössä olevat

kohteet on usein tarvetta sprinklata henkilöturvallisuuden takia.

Palon leviämisen hidastamiseksi tulisi vanhat yhtenäisenä ullakolla tai yläpohjan ontelolla varustetut rivitalotyypiset rakennukset osastoida nykysäädösten mukaisesti huoneistoittain vesikatteeseen asti. Tämä hidastaa oleellisesti palon leviämistä ullakkotilassa ja samalla olosuhteiden kehittymistä hengenvaarallisiksi naapuriasunnoissa. Myös omaisuusvahinkoja voidaan vähentää näin merkittävästi. Tällaisia rakennuksia rakennettiin 1970-luvulla ja 1980-luvun alussa. Sen jälkeen rakentamismääräyksiä tiukennettiin eräiden kohtalokkaiden rivitalopalojen takia.

Henkilökunnan toiminnan merkitys kohteen paloturvallisuudelle on tärkeä. Tutkinnassa havaittiin tässä olevan usein parantamisen varaa. Turvallisuuskulttuuria on tarpeen kehittää ja sisäistä paloturvallisuusvalvontaa pitäisi tehostaa. Henkilökunnan turvallisuustietoja ja -taitoja tulisi parantaa koulutuksella ja harjoituksilla.

Pelastustoimen tulisi kehittää valmiuksiaan toimia näissä riskikohteissa kohdesuunnittelua tehostamalla ja harjoittelemalla yhdessä henkilökunnan kanssa pelastustoimintaa. Palonehkäisytyötä tulisi tehostaa.

[Täältä voit ladata koko tutkintaselostuksen](#)